

TEHNIKAÜLIKOO

39(1375)
3. detsember
1992

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOO AJALEHT

INSENERIKULTUUR EESTIS

Lootkem, et see nimetus oli sobilik siduma teemasid, mis 19. ja 20. novembril TTÜ-s peetud konverentsil üles tõstetud said. Ettevõtmine ise oli küll pühendatud tuleval sügisel 75-aastaseks saavale tehnikaülikoolile, kuid selle kaudu püüti pilku heita ka meie insenerkonna arenguloole laiemas haardeski. Teemati jagunesid ettekanded neljaks: *insenerihariduse ja tehnikateaduse üldkäsitlused, tehnika suurtajud, tehnikateaduslikud töösuanad ning memuaarilise koega tagasivaated*. Istungid toimusid järjestikku, mis muutis tööpäevad küll kurnis väsitavaks, ent lubas igal huvilisel kõike pakutut oma kõrvaga kuulata ja silmaga näha. Ja näha oli mõndagi. Kõigepealt Ajaloo Instituudi meeste film "Raua vägi", värvikas retk minevikku – Eesti raua tee läbi aegade. Aga ka värvikad slaidivalikud teemal *lodus contra insenerirajatised*, Eestis paiknevad maailmamootu tehnikamälestised ning miks meie vanade losside ja kirikute müürid kiiva kiskuma kipuvad. Või paljude liigub siis TTÜ seinte vahel neid, kel oma silmaga on olnud võimalust näha, mida endast kujutab *meetri ja kilogrammi etalon*, ehkki koopia näol. Ettekandeid oli kavas ligemale 40, millest osa siiski ära jäi – mõne mehe oli haigus voodisse naelutanud, teine heastpeast rändama läinud. Oli ka üllatusettekanne: 83-aastane vanahärra R. Väsari rääkis oma kokkupuuteist eesti oskushariduse ühe alustoe Theodor Ussisooga. Publikust puudu ei tulnud. Kahe päeva jooksul käis loengusaalist läbi vaat' et sadakond

inimest, aga ruumikitsikust ka polnud. Teise päeva hilisel õhtutunnil, kui konverents prof. Ü. Tärno käre sõnavõttega viimaks lõpule jõudis, istus kohal täpselt 25 kange seljaga kindlameelset.

Korraldajana oli hea meel, et konverents ei osutunud kitsalt oma maja siseseks istumiseks. Esinejaid tuli Tartu Ülikoolist, Teaduste Akadeemiast ja mujaltki.

Konverentsi peakorraldaja tehnikaloo dotsent Vahur Mägi andis esimesena sõna rektor Olav Aarnale ettekandeks "Kas ja kuidas saada euroinseneriks?"

Rektor O. Aarna küsimusele kas ja kuidas saada Euroinseneriks seadis Füüsika Instituudi direktor A. Freiberg kõrvale oma nägemuse reaal- ja tehnikateaduse vahekorras lähitulevikku Eestis. Paadunud tehnikustel tasub ajuti mõelda ka tehnokraatiale neis ja nende ümber, mida soovitas prof. V. Mikkal, maailm ju ometi tükkis rikkam ja põnevam. Paljud õpetatud pead ja väärt õppejõud, kellest varem teadagi pole tohtinud nagu keemiaprofessorid

Adolf Gustav Parts ja Ants Laur, teerajaja põlevkivikeemias Karl Luts, teemandiuuriija Arthur Alexander Linari-Linholm, raudteeinsener Villem Reinok ja mehaanilise tehnoloogia professor Hans Einberg muutusid konverentsil luust ja lihast inimesteks, oma saatuse ja käekäiguga. Tasub tänaselgi päeval mõelda, miks hülgas kodutolmu tippnimega leidur Karl Papello. Õpetlik oli kuulda sedagi, kuidas omaaegse AS Franz Krulli konstruktorid oma ideed vatmanilt metalli viisid.

Täiesti nähtus omaette Eesti tehnikateaduses oli prof. Leo Jürgenson, koolituselt laevaehitusinsener, kelle doktoriväitekiri käsitles ehitusaluste püsivust ja igapäevategevus pöörles ehitusfüüsika probleemide ümber, ent kel ometi jätkus kogu pika elu vältel pealehakkamist ja tahtmist eestlase keelepõllu harimiseks.

Tema seisukohad olid alati tabavad ja arvestatavad, vahel küll ehk liiga ranged, loomuliku keele suhtes ülearu insenerlikud, eht lajutava keelelise loiduse ja lohakuse taustal oli tema äärmuslik sihikindlus ja sirgjoonelisus eesti keele kasvamise ja arenemise vaatevinklist ning üldse tema tegu meie keelepõllul tagajärjekas ja väga asjakohane. R. Kull Keele ja Kirjanduse Instituudist olgu tänatud hea ettekande eest.

Konverentsi kava saanuks kindlasti mitmekesisem, kui ka elektrikud suvat-senuksid mõne mõttega välja tulla, praegu jäi asi tahtmatult rohkem kui soovinuks keemia, ehituse ja mehaanika keskseks. Mis parata! Lähemal ajal peaks kaante vahele jõudma raamat, mis paarisajal leheküljel pakub lugemiseks istungitel räägitu.

VAHUR MÄGI

Taivo Liiva ettekanne konverentsil "Inserikultuur Eestis"

"Jüri Nuudist pool sajandit hiljem".

Professor Jüri Nuudist teab meie avalikkus teenimatult vähe. Tema loominguiline kõrgperiood on jäänud aegadesse, millest aastakümneid eriti rääkida ei tahetud. Jüri Nuudi kaasvõitlejad ema enamuses on meie hulgast juba jäädavalt lahkunud ning veel elavaid tunnistajaid, kes temaga lävinud, ei olegi nii kerge leida. Mul on olnud parasjagu õnne, et selliste, nüüdseks juba haruldaste inimeste hulka kuulub mu endine kolleeg, praegu pensionipölvte pidav dots. **Oskar Silde**. Härra Silde kõnetades oli mees ise küll üsna ettevaatlik — tema kohtumised J. Nuudiga olnud harvad ja hästi põgusad, mistõttu eriti aidata ta mind ei suutvat.

Lõpetanud 1925. a. Tartu Ülikooli matemaatikaosakonna, taotles O. Silde ülikoolilinna tähetornis töötades magistriraadi. Osaledes metoodilis-didaktiilises seminaris, tuli tal anda üks näitetund kohalikus tütarlaste gümnaasiumis, kus tollal töötanud noor õpetaja J. Nuut, kellest üsna varsti sai prof. Gerhard Rägo toetusel Tartu Ülikooli õppejõud. O. Silde enda arvates tema tookordne tund ei õnnestunud, kuid tundi külastanud J. Nuut arvanud, et Oskar Sildest võib saada siiski hea õpetaja. Majanduslikel põhjustel tuli O. Sildel tööle asuda oma kodusaares Hiiumaal 1936. a. avati Tallinnas tehnikaülikool ja siis meenus talle üks noorpölvte antud töötus. Lugenud kord läbi Villem Vaheri "Elekter", mis avaldanud talle tugevat muljet, töötanud noormees

tulevikus pühenduda elektrotehnika õppimisele. Nüüd oli paras aeg saabunud ning 1940. a. stigisel olnud O. Sildel isiklik jutuajamine Tallinna TÜ värske rektori J. Nuudiga viimase töökabinetis. *Ah et milline J. Nuut oli!* Täitsa meeldiv ja heasoovlik.

Sündmused Euroopas samal ajal pingestusid, õhus oli tunda läheneva sõja hõngu ning väga mitmesugustel põhjustel tuli O. Sildel õppimisest tehnikaülikoolis siiski loobuda. 1944. a. oktoobris sai O. Silde tööle nüüdseks ümbernimetatud TPI-sse. J. Nuut valiti aga sõjajärgsetel aastatel Eesti NSV TA akadeemikuks. Tema huvidering oli erakordselt avar: klassikaline mehaanika, Einsteini relatiivsusteooria, Lobatševski geomeetria, arvuteooria, matemaatika õpetamine. Mõnda tema esinemist õnnestunud O. Sildel ka kuulata.

Ja ikkagi, milline oli Jüri Nuut? Kui inimene? Kui lektor? Kui teadlane? Oskar Silde pilk keskendub pisut, enne kui vastab. Olen harjunud tema hiidlastehuumoriga, millesse aeg-ajalt võib sügeneda ka sildelikke riukaid. Nüüd on O. Silde ühtäkki muutunud väga tõsiseks ning ilma vähima võltspaatoseta lausub lihtsalt: "Oli väga meeldiv inimene. Keskmist kasvu, alati korrektselt riides, nägu pisut naerune, pilk mõnikord keskendunud, ja allapoole suunatud, üldiselt lõbus ja heasoovlik. Oma loengutes tühja juttu ei teinud, tema poolt ettekantav materjal oli alati ladus, põhjalik, väga loogiline". O. Silde on olnud varmas lektorite vigu märkama ja parandama, kuid mõdalaskmisi J. Nuudi ettekannetes polevat ta kunagi märganud. J. Nuudi suurimad teaduslikud tulemused kuuluvat Lobatševski geomeetriasse ja relatiivsusteooriasse, mille ühendustülilis kujunes konstantse negatiivse kõverusega ruum. Ja seda aastatel, mil relatiivsusteooria oli alles sündinud ja mida täielikult mõistsid vaid vähesed.

Hardus minu vesthuskaaslase ilmest taandub: näete nüüd isegi — minu mälestused J. Nuudist on kõige paremad ja võib-olla seetõttu pole see jutt nii huvitav — sageli oodatakse ju midagi intrigeerivat ja põnevat. Ei-noh, suurkuju oli ta muidugi! Üheks omamoodi visiidikaardiks kogu tollasele Tallinna Tehnikaülikoolile.

Koos O. Silde mälestustega katkeb ka minu elav side J. Nuudiga. Trükiste arv meie väljapaistva kaasmaalase tööd

on mulle teadaolevatel andmetel järgmine: üks raamat A. Einsteini relatiivsusteoorias, mida mul pole õnnestunud näha, mõned võõrkeelsed teaduslikud artiklid ning aastatel 1937 ja 1940 trükitud õpikud "Staatika alged" ja "Kinemaatika ja dünaamika põhijooni", mille kujulacnutamine meie Tehnikaülikooli raamatukogust ei olnud keeruline.

Õpikute tüüpiline saatus aastakümnetega vananeda on üldtuntud. Hilisemates väljaannetes õpemaserial pidevalt kristalliseerub, vabandades paljust ebaolulisest ning haarates endasse uut teavet. Ka kõige teravmeelsema töestuse vastu lakkab huvi otsekõne, kui ilmub lühem ja lihtsam. Seisneb ju ilu sageli tema lihtsuses

. Pean tunnistama, et J. Nuudi õpikuist õhkub mõttelised, tähelepanuväärid arvuksid huvitavaid näiteid. Ilmselt on väga palju J. Nuudi erudeeritusest ja lektoritalendist süngenud ka tema raamatute lehekülgedele. Muidugi, nüüd me võime vaidlustada üht-teist metoodilises plaanis või mitte nõustu ja mõne keelelise konaruse või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus

Pea tunnistama, et J. Nuudi õpikuist õhkub mõttelised, tähelepanuväärid arvuksid huvitavaid näiteid. Ilmselt on väga palju J. Nuudi erudeeritusest ja lektoritalendist süngenud ka tema raamatute lehekülgedele. Muidugi, nüüd me võime vaidlustada üht-teist metoodilises plaanis või mitte nõustu ja mõne keelelise konaruse või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus või terminiga, sest eesti kirjakeele kiire arengus

On selge, et J. Nuudi kahel õpikul ei ole üksnes ajaloolis-kultuurilooline väärtus (ikkagi esimene eestikeelne teoreetiline mehaanika õpik!). J. Nuudi õpikud on tähelepanuväärsed veel praegugi ja seetõttu on alust arvata, et nad on rohkem kui pool sajandit tagasi valmis kirjutatud maailmatasemel. Panud sellise arvamusel kirja, helistan igaks juhuks ka härra Sildele, ja juba kõlabki telefonitorus tema tavapärane reibas hää: "Loen praegu suure huviga Jüri Nuudi "Kinemaatika ja dünaamika põhijooni", mille mulle teite. Mõned märgused mul raamatu kohta on..." Oskar Silde, kui oma töös äärmiselt põhjalik ja täpne, hakkab mulle neid selgitama. "Aga raamat ise on väga huvitav, küll on kahju, et ma J. Nuudi õpikuid varem pole lugenud. Arvan, et nad vääriksid korduistrukki".

Lõppkokkuvõtte tegemine käesolevale artiklile ei olegi nii lihtne, sest kõik mulle teadaolevalt oluline J. Nuudi kohta on juba ära öeldud. Kordaksin vaid veelkord oma lugupeetud kolleegi arvamust, et Jüri Nuut oli suurkuju ning visiidikaardiks kogu tollasele Tallinna Tehnikaülikoolile.

Ettekanne prof. J. Nuudi 100. sünniaastapäevale pühendatud konverentsil 9. oktoobril 1992. a.

JÜRI NUUT – TTÜ REKTOR

Olav Aarna

Kaks aastat oma napilt kuuekümnendaastases eluteest oli Jüri Nuut TTÜ rektor ja ühe aasta sellest ka Eesti Vabariigi Riiginõukogu liige. Need olid eesti rahvale rängad ja saatuslikud aastad 1939-41. Ka TTÜ elus toimus sellel perioodil rida murrangulisi sündmusi, mille kiretut ja mõneti ka tendentslikku kirjeldust võib igati üks koguteosest "Tallinna Põlüttehniline Instituut 1936-1986" lugeda. Kuid mitte sellest kroonikast ei tahaks ma seoses professor Jüri Nuudi kui TTÜ rektoriga rääkida. Ei tahaks targutada teemal - kui paha on nõukogulik kursusesüsteem võrreldes lääneliku ainesüsteemiga. Ka ei pea ma siinkohal vajalikuks manada nn. "punaste ainete" õpetamist ja õppimisega seotut. Täna teemaga seoses huvitab meid eelkõige, kas prof. Nuudi juhitud TTÜ-l õnnestus säilitada see, mis vajalik Eesti tehnikakultuuri ja -teaduse kestmiseks ning arenguks, või ei.

Tänane poliitiliste kiringede mõel Eesti maal ei paku just tänuväärset emotsionaalset tausta, hindamaks rohkem kui 50-aastataguseid sündmusi ja üksikute persoone osa neis. Küll aga annab see hea võimaluse lähikümnete parimate näidiste vaimus silte kleepida, pori pilduda ja lihtsalt laias kaares lahmida. Minu sügavat veendumust mööda ei ole sõjakas parempoolsus mitte raasugi sõjakast pahempoolsusest etem. Rektori ametikoht tähendab sõltumata asjaosalise sisimast soovist paratamatult osalemist poliitika riigi tasandil. Eesti Vabariigi 1937. a. põhiseaduses oli see sätestatud TÜ ja TTÜ rektorite liikmelisena Riiginõukogus, nõukogude ajal aga tavaõigusliku osalusena Eesti NSV või N Liidu Ülemnõukogu töös. Seda rada käis ka Jüri Nuut.

Ma ei ole kuulnud ega juhtunud lugema, et ühegi Rooma paavsti tegevuse üle oleks otsustatud tema poolt produtseeritud liturgiliste tekstide põhjal,

liati siis ühe ülikooli rektori puhul nii peaks toimima. Inimese elutööle hinnangu andmisel on määravaks ikkagi teod, aga mitte sõnad. Meid huvitavale küsimusele vastuse otsimisel ja isikliku kogemuse puudumisel kasutan eelkõige kahe professor Jüri Nuudi rektoriperioodil TTÜga vahetult seotud väliseestlase meenutusi ja hinnanguid. Eelkõige seetõttu, et nende kommunismilembesuses mul mingeid illusioone ei ole. Nendeks kaheks meheks on Stockholm Kuningliku Tehnikaülikooli audoktor, ehitusgeoloogia professor Erik Saare ja TTÜ 1944. a. lõpetanud elektriinsener professor Endel Uiga, kes praegu elab USA-s, New Jersey osariigis.

Erik Saare on mulle korduvalt prof. Nuuti meenutades jutustanud lugu 1939. a. suviselt reisilt koos Jüri Nuudiga Pariisi, Bastille' vallutamise 150. aastapäeva pidustustele. Noore, uudishimuliku ja sügavalt ajaloo huvilise tudengi küsimusele, mida professor Jüri Nuut arvab sündmuste arengust Euroopas ja eriti väikese Eestimaa võimalikust saatusest Saksamaa ja Venemaa vahelises maadejagamises, jutustanud Jüri Nuut järgmise allegoorilise loo.

Suure raudteemagistraali tammi sees elas hiirepere: isa, ema ja kolm last. Elu ei olnud ei väga õnnelik ega kaugel ka mitte rahulik, kuid nii nad elasid. Lausa põrguks muutus elu aga igal õhtul kella poole kümne ja kümne vahel kui mööda kihutas õhtune kiirrong. Sel puhul kogunes kogu pere sageli raudteetammi äärde ja väljendas tormilist protesti julma rahurikkude tegevuse vastu. Enamasti istus aga pere sel ajal urus ja väris hirmust. Ühel õhtul ütlesid pereisa närvid ülesse ja ta otsustas rakendada äärmuslikke meetmeid viskudes kangelaslikult kiirrongi rataste alla. Sellest õhtust peale elas raudteetammi sees leskproua oma kolme hallikuuelise lapsega, kiirrongid sõitsid aga edasi. Selles liigutavalt lihtsas mõistujutus oli ilmestsi ka Jüri Nuudi elufilosoofia tegutsemiseks taolistes olukordades. Ma võiks retooriliselt küsida: Kas see on arguse apoloogia? ja enda arvamusel väljendada vastata: Kindlasti mitte! Mõtlemine alati enne, kui kiviga visata!

Nüüd aga loeksin teile ette mõned üsna pikad lõigud härra Endel Uiga hiljuti prof.

Keevallikule saadetud kirjast, mis lähiajal võib-olla ka trükimusta näeb.

"Astusin Tehnikaülikooli 1937. aastal. Kool oli siis juba ühe aasta töötanud."

Minule oli kooli ümbrus kodune, sest olin lõpetanud Tallinna Tehnikumi, mille kodu oli samas majas. Õppetöö oli hästi organiseeritud ja intensiivne. Kooli kaks prominentsemat professorit, kes üliõpilastele kõige sügavamalt mulje jätsid ja võibolla ka tervet ülikooli vaimu kehastasid, olid professor Madisson ja professor Nuut, kaks väga erinevat ja võibolla isegi diametraalselt vastandlikku isiksust. Professor Madisson oli robustne, autoritaarne ja ka mõnevõrra kardetud. Teda iseloomustab võibolla kõige paremini sissejuhatus tema esimesele loengule: "Noh, see saal on jälle tulvini täis. Pidage mees, üle kümne protsendi teist sünn ei lõpeta. Teised võite kohe koju minna - ärge raisake ei minu ega oma aega". Sellele järgnes kiire vool meetripikkusi valemeid, millest mul alguses oli tõsine raskus aru saada, sest meie matemaatiline ettevalmistus ei olnud veel jõudnud tema loengute tasemele. Tema loengutega sammupidamine nõudis pidevat tööd ja vankumatut visadust, omadusi mis nii iseloomulikud on meie kooli lõpetajatele. Suureks abiks ja paljude hingede päästjaks olid tema assistendid, keda me Madissoni sortsideks kutsusime. Kuigi tema ennustus oli õige: alla sajast sisseastunud tudengist lõpetas esimese korruga Madissoni kursuse ainult kaheksa. Sellele täielikuks vastandiks oli professor Nuut: perfektne gentleman nii riietuselt kui ka olemiselt, kellest hoovus kõrge intelligentsiga inimese oreool. Tema loengud algasid tavaliselt pöördumisega: "Minu härrad!" või kui saalis oli ka naisüliõpilasi, siis: "Minu daamid ja härrad!". Kuna meil tihti oli ainult üks naisüliõpilane, siis oli see tema poole kummardades: "Minu daam ja härrad!". Professor Nuut oli parimaid lektoreid, keda ma oma pika eluea ja mitmete ülikoolidega suhtlemisel olen leidnud. Tema loengud olid süstemaatilised, loogilised, hästi ette valmistatud ja perfektselt ette kantud. Peale oma kursuse ettekandmist oskas ta seda siduda ajalooliselt kogu matemaatika pilti ja süvendada meis mitte ainult matemaatika tundmist ja rakedamist, vaid ka teaduslikku mõtlemis-

võimet ja loogikat. See viimane on võib-olla üks tähtsamaid pärandusi, mis meie kool oma õpilastele andis. Varsti aga jääme ajaloo raske ratta alla. Tuli nõukogude okupatsioon, mis armutult hävitas meie ühiskonna struktuuri ja rahva juhtkonna. Üks ohvritest nende hulgas oli ka meie ülikooli rektor prof. Kogerman. Tema asemikuks sai prof. Nuut. Olime selle valikuga väga rahul, sest Nuut oli meie poolt kõrgelt respekteeritud. Tema ametisse astumisega sündis temas aga märgatav muutus. "Perfektse gentlemani" väljendustes leidsime tihti populaarseid proletaarseid fraase. (Tundub, et siinkohal prof. Uiga eksib sündmuste järjekorra kirjeldamisel. Jüri Nuut sai prof. Kogermani mantlipärijaks seoses viimase nimetamisega Eesti Vabariigi haridusministriks 1939. aasta suvel.) Elu ülikoolis kulges aga suhteliselt rahulikult ja tõsise töö tähe all. Loodi marksismi-leninismi ja vene keele õppetool. Suleti üliõpilasorganisatsioonid, kuid surve komsomoli astumiseks oli väike ja ma ei mäleta ühtegi oma sõpruskonnast, kes seda oleks teinud. Saime stipendiumi, mis oli väga lähedane professori palgale. Mis mind aga kõige rohkem mõjutas, oli elektrotehnika osakonna avamine mehaanika teaduskonna juurde. Sinna värvati professor Freymuth ja professor Wörk, mõlemad tublid ja võimekad õppejõud. Hiljem, kui nõukogude rezhiimi rohkem tundma õppisin, olin nende valiku üle tõsiselt üllatunud. Nad olid mõlemad tüüpilised kulakud: prof. Wörk endise RETi direktorina ja Ameerikas hariduse saanud ning prof. Freymuth Prantsusmaal koolitatud Tallinna elektrijaama juhatajana ja tuntud vapside pooldajana. Tallinna Tehnikaülikoolist sai sarnaste "rahvavendlaste" kui ka paljude teiste välismaal õppinud teadlaste varjupaik, kus nad muuseas ka kurja küüditamise tervelt üle elasid.

Lõpuks tahaksin nimetada väikest episoodi, mida mulle kirjeldas ülikooli majahoidja. Ta oli mõni päev enne saksa vägede tulekut astunud prof. Nuudi kabinetti ja oma üllatuseks oli ta leidnud seal prof. Nuudi seismas suure Euroopa kaardi ees ja rohkem valjusti mõeldes kui temaga rääkides öelnud: "Jah, igauks arvab, et Saksa-maa võidab selle sõja, kuid ega ta ei võida". Nende mõtetega läks prof. Nuut Venemaale. Tal oli õigus. Olen

nii mõnigi kord mõtelnud prof. Nuudist ja katsunud analüüsida tema seisukohti ja teguviisi. Ta oli võibolla üks väheseid meist, kes olukorda realistlikult hindas ja otsusele jõudis, et nii masendav kui see ka oli, *me olime liidetud Nõukogude süsteemi*. Jõudnud sellele otsusele, *jäi meile kolm võimalust*: kas võidelda selle rezhiimi vastu ja lõpetada oma elutee Siberis või kuskil ristitü hauas. Ajalugu hindab neid, kes selle valiku tegid kui kangelasi. Teine võimalus, mida enamus meist kasutas, oli hoida oma nahka ja vältida süsteemi rataste vahele jäämist. Neist inimestest said aegade jooksul ja terrori hirmul sovjeti kodanikud. Kolmas võimalus oli antud süsteemi reeglite ulatuses teha parim nii oma isiku kui ka ühiskonna kasuks. Neid, kes selle tee valisid on praegu kerge pealiskaudsetel ajaloolastel kividega visata. Ma usun, et prof. Nuut valis viimase võimaluse. Ma olen kindel, et tema intellektuaalse tasemega isiksusel ei olnud kerge langeda proletariaadi väljenduste ja meetodite tasemele, kuid ta täitis oma rolli vääratamata. Samal ajal aga juhtis ta Tehnikaülikooli läbi kriitilistest noorusaastatest ja raskest poliitilisest surveperioodist. Kujutagem vaid, mis oleks saanud meie ülikoolist, kui tema asemel oleks rektoriks olnud mõni Moskvast määratud parteiideoloog? Vähe oleks neid meie õppejõude, kes Siberi teekonnast oleks pääsenud. Kas oli Jüri Nuudi elutee kuristiku rada? Minu arvates mitte — tema tee oli kuristiku äärel. Tänu temale elas Tehnikaülikool üle võibolla kõige kriitilisema perioodi oma ajaloos. Nüüd on sellest õppeasutusest saanud üks suuremaid eestlaste vaimutöö monumente. Aastate jooksul on selle kooli lõpetanud tuhandeid eriteadlasi, kelle võimed on praegu meie iseseisva kodumaa ülesehitamise alusmüüriks. Olgu neil vankumatut töötahet, visadust ja tehnilisi teadmisi ning intelligenti selle ülesande läbiviimisel. Andkem tunnustust neile meestele ja naistele, kes on oma panuse andnud meie ülikooli ülesehitamisel, nende hulgas kindlasti ka Jüri Nuudile."

Suur tänu härra Uigale sellise kirja eest. Ise ei julgeks nii optimistlikku hinnangut TTÜ tegevusele anda, aga nende soovidega tahaks ühineda küll!

TTÜ NÕUKOGU

17.11.92.

- tühistati TTÜ nõukogu 21. mai 1991 otsuse nr 44 p 1 korduseksamit tasumäärade kohta. Tasumäärade kehtestamisel otsustati lähtuda minimaalpalga suuruselt. Ülalootud otsuse p 1 sõnastati järgmiselt: "Korduseksam on tasuline. Eksami teostatamisel sooritamisel tuleb tasuda summa, mis võrdub 5% minimaalpalgast ja kolmandal korral — 10%."
- Materjaliuringute keskuse juhatajaks valiti tehnikakandidaat Aadu Paal.
- kinnitati uute üliõpilaste vastuvõtu kord 1993. aastaks.
- Tallinna Tehnikaülikooli võetakse õppima keskharidusega Eesti Vabariigi alalisi elanikke. Eestis ajutiselt elavaid välisriikide kodanikke võetakse õppima eritingimustel, rektoraadi otsustusel.

Dokumente võetakse vastu 28. juunist — 16. juulini.

Sisseastumiskatsed toimuvad 19. — 30. juulini. Sisseastujad sooritavad kaks eksamit:
- matemaatika (kirjalik)
- eesti või vene keel (kirjalik)
*eesti keeles arvestus suulise vestluse vormis (sooritavad kõik sisseastujad, kes soovivad õpinguid alustada vene keeles).

Iga õppevaldkonna üliõpilaskohtade kontrollarvust kuni 25 % eraldatakse vene õppekeelega valdkonnaõppele.

Üliõpilaseks arvatakse konkursipallide järgi koostatud pingerea alusel.

Medaliga keskkooli või kiitusega tehnikumi lõpetanud võetakse tehnika- ning keemia ja tehnoloogia valdkonda ilma sisseastumiseksamiteta.

Vastuvõtukomisjonil on õigus vabastada sisseastumiseksamit sisseastujad, kes on o-ra võtnud matemaatika, füüsika, keemia või informaatika rahvusvahelistest aineolümpiaadidest.

Võrdse konkursipalli korral eelis on sisseastujal, kellel on matemaatika sisseastumiseksami hinne kõrgem.

Vastuvõtu kvoodid määrati alljärgnevalt

Valdkond	Päevaõpe
Tehnika	610 (sh 155 v)
Keemia ja tehnoloogia	130 (sh 30 v)
Majandus	175 (sh 40 v)
Kokku	915 (sh 225 v)

Kolme valdkonna õhtu- ja kaugõppe kvoodiks kokku on 335.

1. Vastuvõetud üliõpilastest kuni 25 %le tagada kõigis õppevaldkondades ühisõppe etappidel venekeelne õpetus.
2. Õhtusesse ja kaugõppesse toimub vastuvõtt kõigis valdkondades, kusjuures arvud täpsustatakse kevademestril.
3. Kehtestada magistri- ja doktoriõppesse vastuvõtu kvoodid järgnevalt:
Magistriõppesse - 120 stantsionaarsele õppele ja 40 - mittestantsionaarsele.
Doktoriõppesse - 25 stantsionaarsele õppele ja 10 - mittestantsionaarsele.

TÄIENDUSKOOLITUSE
k e s k u s
c e n t r e
FOR CONTINUING EDUCATION

ISO 9000

15. - 16. dets.

TTÜ ja Helsingi TÜ õppejõud tutvustavad kvaliteedisüsteemide standardsarja ISO 9000 ja selle rakendamise võimalusi.

Eelregistreerimine ja info:

Ehitajate tee 5, III-211,

tel. 531 356.

HEL, TUDENG!

Sinu suureks õnneks on
TUDENGIKLUBI "TULIKA"
 avatud iga

T, K, R, L, P kell 19.00 - 24.00.

Üliõpilaspilet tagab **TASUTA**
 sissepääsu, saadaval suur valik
 odavat napsi. Noored diskorid on
 oodatud muusikat tegema.

Ootame Sind aadressil
MADARA 25, orientiirideks
 taksopark ja Tulbi saun.

**SAKSAMAALE
SUUSATAMA!**

16.-23. jaanuarini toimub Kleinwal-
 sertalis 16. rahvusvaheline talispordi-
 laager, kuhu on kutsutud tudengeid
 kõigist Euroopa riikidest.

Laagri ametlikuks keeleks on inglise
 keel, spordivarustust on võimalik ko-
 hapeal laenutada.

Reisikulud kannavad osalejad ise, osa-
 võtumaks 150 DEM (majutamine,
 toitlustamine, spordiüritused, suusa-
 lift).

Osavõtusoovist teatada hiljemalt
 5. dets.92.

Kõigil huvilistel pöörduda täpsema
 info saamiseks EASL-i või TTÜ üli-
 õpilavalitsusse (Ehitajate tee 5, II-127)

Samal teemal loe ka lk 6.

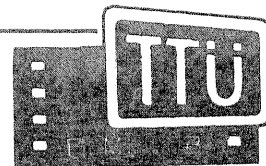

Pildistanud Meida Jalast

KINGITUS SOOME EHITUSINSENERIDELT

Teisipäeva, 27. oktoobri lumisel hommikul andis Soome Ehitusinseneride Liidu seenioride kogu esimees Antero Kallio Tehnikaülikoolile üle hinnalise kingituse – haagismaja, mis edaspidi sisustatakse liikuvaks laboriks. Üle 23 tuhande soome marga maksva kingituse eest lausus haldusdirektor Märt Tomson tänusõnad kolme Soome firma esindajatele – Lohja OY, Partek Concrete OY ja Metra OY. Ehitusteaduskonna dekaan Kaido Hääl: "Liikuvlabori abil on kavas läbi viia riiklikes ettevõtetes energiakulu mõõtmised koostama käi kogu Eestit hõlmav energiakasutuse kaart. Põhilise osa mõõtmistega seotud kulutustest kannavad Soome tööstusministeerium ja keskkonnaministeerium ning Põhjamaade Investeeringuspank". Energia- säästuprojekti peakoordinaator Rein Jürgenson: "Äsjasaadud kingitusest on suur abi mõõtmiste teostamisel, sest varem töid soomlased vajaliku tehnika kaasa ja viisid ka jälle tagasi, kuna meil puudusid vajalikud tingimused nii kallite seadmete hoidmiseks. Haagismaja annab tehnikaülikoolile hea võimaluse tudengite koolitamiseks tööks kaasaegsete mõteseadmetega. Säästmine peab kujunema eluviisiks, vaid siis saavad tulemused märgatavaks".

ULLI SATS

TTÜ FILMIKLUBI

JÄTKAB OMA 27. hooaega. Öhtud
 toimuvad teisipäeviti algusega kell
 18.30 aulas. Detsembris on kavas:

8. dets. Prantsuse komöödia "BA-
 BETTE LÄHEB SÕTTA", 1960. Re-
 zissöör Christian-Jaques'i lõbusas
 menufilmis esitab Brigitte Bardot
 prantsuse agent, kes Briti salateenis-
 tuse poolt saadetakse okupeeritud
 Prantsusmaale appi vastupanuliikumi-
 sele.

15. dets. Vene rezissööri Kira Murato-
 va kaheosaline suurfilm "ASTEENILI-
 NE SÜNDROOM", 1989 on üks
 viimastel aastatel enim kõneainet pak-
 kunud ekraaniteos, mis kunstivormi vala-
 tult annab pildi inimlike väärtuste ja ühe
 suure riigi lagunemisprotsessidest. Film

jõuab esmakordselt Eestisse Eesti Fil-
 miklubide Seltsi vahendusel.

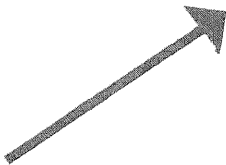
22. dets. Jõuluprogrammina mõeldud
 saksa muusikaline melodraama "AVE
 MARIA", 1936 rohkete lauludega
 kuulsa itaalia tenori Benjamino Gigli
 esituses, kes esineb ka filmis peaosas
 Kõik huvilised on oodatud. Piletid müü-
 gil enne algust kohapeal. EFSi liikme-
 kaardiga on piletite hinnad 2.-, 2.50.-,
 või 3.- (sõltub filmi pikkusest ja toimu-
 miskohast), kellel EFSi liikmekaarti
 veel ei ole, võib selle kohapeal vormis-
 tada: EFSi liikmemaks on 1.- aastas.
 Klubis on pilet odavam kui kinos.

Klubis näed filme, mida kinodes ei esitata.

TIIT MERISALU

**MAAILM ON
LAHTI**

22.-24. septembrini toimus Kölnis 6. laagrikorraldajate kokkusaamine (*Meeting of Camp Organizers*). Kohtusid ja vahetasid mõtteid inimesed, kes organiseerivad rahvusvahelisi laagreid-kokkusaamisi tudengitele. Eesti oli selles seltskonnas esindatud esmakordselt. Nüüdsest on ka meie tudengeil võimalus neis laagreis osaleda ja uusi tutvusi leida.

Järgnevalt toome ära 1993.a. laagrite kalendri: mitmed kuupäevad on veel lõplikult paika panemata. Kolmandas tulbas on toodud lihtsalt mingi laagrit iseloomustav vihje, aga igas laagris tehakse loomulikult veel väga palju huvitavat.

Laagrite põhimõtteks on lõbutsemine ja teistest riikidest-rahvustest tudengitega suhtlemise läbi sportliku tegevuse s.o. matkade, purjetamise, rattasõidu jms käigus. Seega pole sport ja kehaline tegevus mitte eesmärk omaette, vaid kui vahend suhtlemiseks või lihtsalt laagrielu üks osa, mis rõõmu pakub.

Loomulikult ei ole midagi ilma rahata. Olenevalt laagrist peab Lääne-Euroopa tudeng maksma päevas 15-30 \$, endiste sots. maade (ka Eesti) üliõpilastelt küsitakse 10-15 \$. Summa sees on elamine-söömine-üritused. Kohalesõit jääb enda mureks.

Kellel tekkis huvi ja kes tahaks rohkem infot või end juba kuskile kirja panna (aga igast riigist saab vaid teatud arv tudengeid, palju täpselt, sõltub laagrist) või kes sooviks aidata meie oma laagrite korraldamisel, pöörduge Eesti Akadeemilisse Sportiliitu (Tartu, Jakobi 5, tuba 112, tel. 34 790)

**EASL-i peasekretär
TARVI UUSEN**

16.-23. jaan.	Saksamaa, Kleinwalsertal	Mäesuusatamine, suusatamine, lumelaud jm. talisport
30. jaan.-15. märts	Bulgaaria	7, 10 ja 14-päevased talisportilaagrid
5.-14. veebr.	Poola, Zakopane	Universiaadiga kõrvuti toimub spordi- ja kultuuripidu (oodatakse 5000-8000 tudengit)
Veebruar	Tšehhoslovakkia, Krkonoše mägi	Talisport
Juuni lõpp	Tšehhoslovakkia, Slapy järv	Allveesport
Juuli algus	Tšehhoslovakkia, Vitava jõgi	Paadimatk
Juuli algus	Kreeka, Ateena	Allveesport, purjetamine, ratsutamine
15. juuni-15. juuli	Bulgaaria	7-, 10-, 14-päevased laagrid
Juuli lõpp, augusti algus	Eesti saared ja Kääriku-Tartu-Kauksi-Võsu-Tallinn	2 jalgrattamatka (oodata 20-25 välistudengit)
15. august-29. august	Poola, Wilkase järv	Ratsutamine, purjetamine, pallimängud

**A CHALLENGE IN EUROPEAN
MANAGEMENT TEAMWORK**

EXPLORE YOUR POTENTIAL WITH CHAMP 93

Do you want to participate in the largest and most ambitious management competition ever? Students from all academic backgrounds and all corners of the new Europe will be taking part, from Russia in the East to Portugal in the West, and from the Mediterranean to the Arctic Circle.

Teams of four undergraduate students will compete in real-life management exercises in one of seven European forums. Successful teams will be flown to London to compete in the finals. The winning team will receive a cash prize of ECUs 2000 and enjoy an eight-week sponsored placement with Unilever, one of the world's most successful consumer goods companies.

If you think you have management potential and enjoy working in a team, send off the form below for an application pack, or contact CHAMP 93 direct on: telephone +(44) 71 262 5050, or fax +(44) 71 724 7875.

Champ 93 is managed by students of London Business School in conjunction with Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe.

sponsored by

Unilever

C. H. A. M. P.

Please send me an application pack

Name _____

Address _____

I am a student at _____

University _____

Send to: CHAMP 93, London Business School, Sussex Place, Regent's Park, London NW1 4SA, UK
Requests for application packs must be received by 31st January 1993.

TTÜ ajaleht ilmub 30. aprillist 1999 • Toimetaja Ülli Sats •
Toimetuse aadress: TTÜ, Tallinn EEO106, Ehitajate tee 5, VI-211,
tel. 537-261 • Arvutimarkett TTÜ KO • TTÜ trükikoda • T. 355